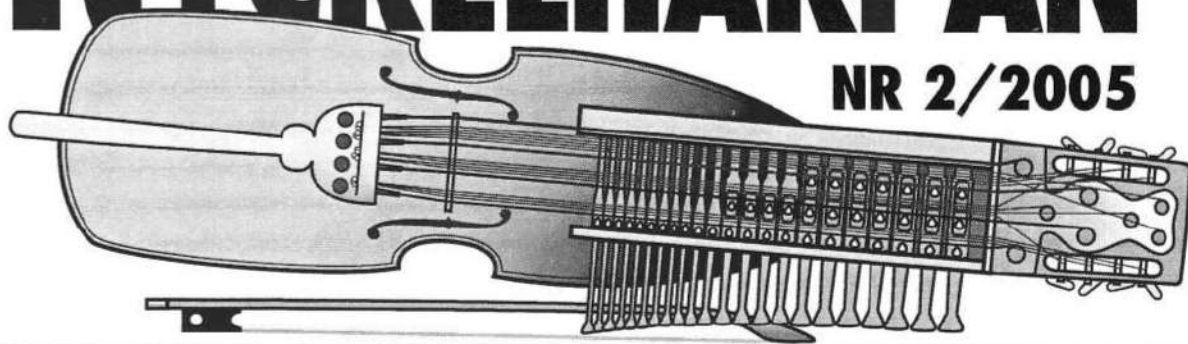
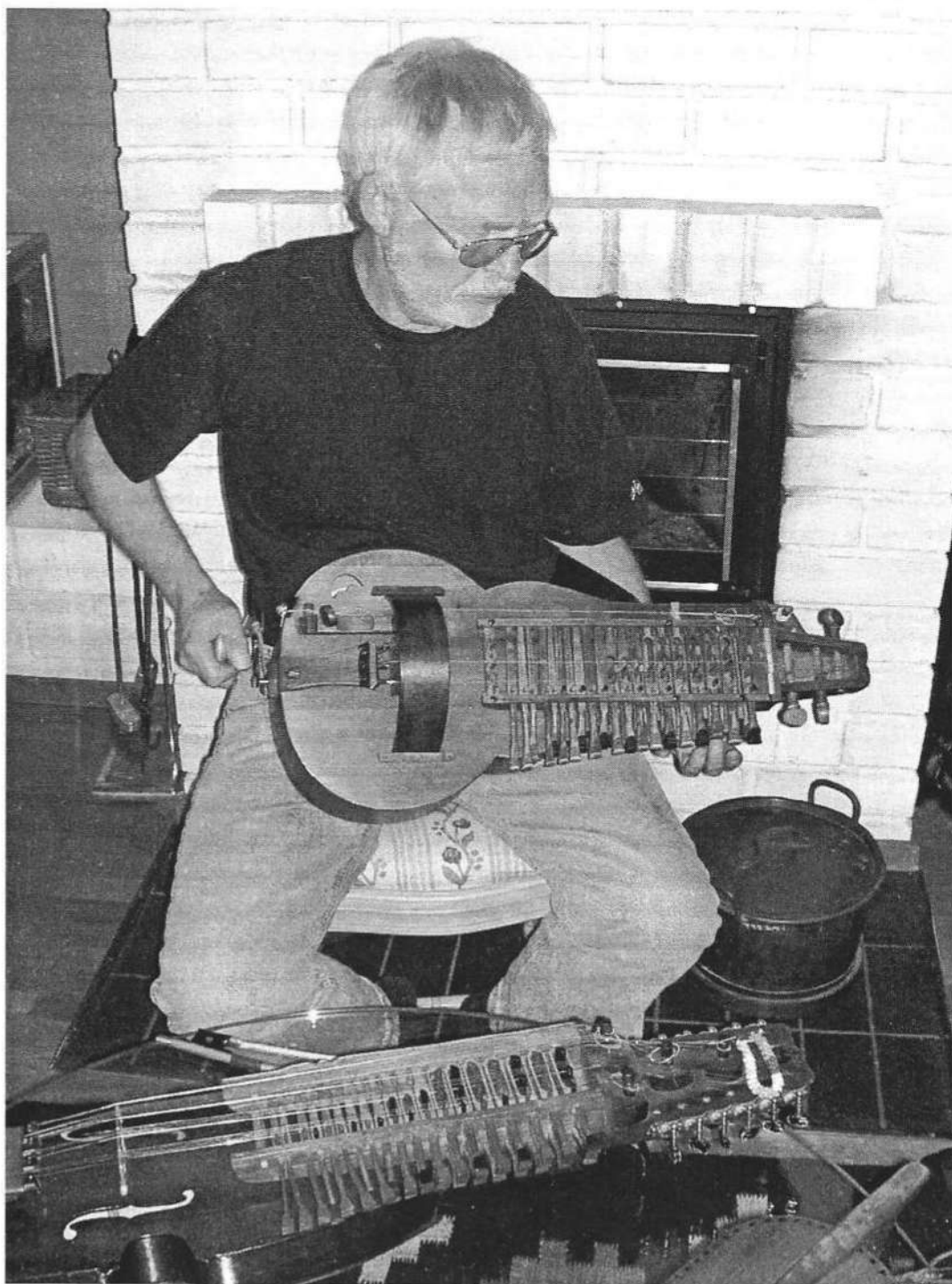

NYCKELHARPAN

NR 2/2005

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

NY KLANG
I STYRELSEN

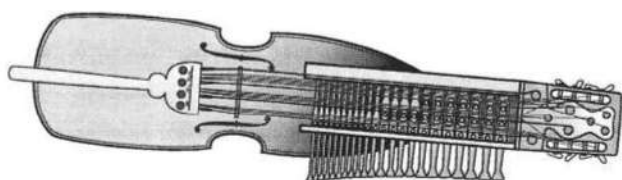
HUR
SKÖTER DU
LEKEN?

MÄSTARBYGG
2005

INSTRUMENT-
BYGGE PÅ ESI

JÄRFÄLLA
NYCKELHARPS-
GILLE
JUBILERADE

M.M.

NYCKELHARPAN NR 2/05

Årgång 19.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer normalt med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman

Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion: Sture & Marianne Möllerman.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen senast 10 aug.

MEDLEMSKAP

I Föreningen Nyckelharpan kan du välja antingen fullt eller begränsat medlemskap.

Fullt årligt medlemskap erhålles mot inbetalning av 150 kr på föreningens plusgiro nr 491 82 94-2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 120 kr, erhåller du tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig information och aktivitet.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

	Telefon
Ordförande Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör Kjell Wigforss	08-758 17 55
Sekreterare Margareta Malmberg	08-758 96 22
Ledamot Monica Hedelius	08-754 24 57
Ledamot Martin Lindén	08-648 59 48
Suppleant Bo Nilsson	08-716 96 96
Suppleant Sten Holmberg	08-560 339 95

Adressändringar skickas till
Kjell Wigforss Lyckostigen 4, 183 56 Täby

Föreningen Nyckelharpan org. nr 802011-4289
www.nyckelharpan.org
webbmaster Bertil Svensk

OMSLAGSBILDEN

En korsning mellan nyckelharpa och vevlira, det är vad vår nye styrelsemedlem Sten Holmberg trakterar.

Foto Sture Möllerman

INNEHÅLL

i detta nummer

Stipendiater	sid. 2
Maratonspel i Dieselverkstaden	sid. 3
Tips om harpor till salu	sid. 3
Virek. Pettersson & Fredriksson	sid. 3
Ny klang i styrelsen	sid. 4
Det är ett måste att leken fungerar bra	sid. 5
Nyckelharpeleverna i Tobo	sid. 5
Planerad byggkurs i PROs regi	sid. 5
Mästarbygg 2005	sid. 6-7
Ny vd för Eric Sahlström Institutet	sid. 7
Instrumentbygge på ESI	sid. 8-9
Järfälla Nyckelharpsgille jubilerade	sid. 10-11
Sommarens konserter på ESI	sid. 11
Boken om Eric Sahlström	sid. 11
Spelmansstämmor denna sommar	sid. 12

Stipendiater

Varje år delar Eric Sahlstöms minnesfond ut stipendier till unga spelmän i åldern 13-20 år. Stipendiet består av en kursplats vid sommarens fiol- och nyckelharpkurs på Ekebyholms slott i Uppland.

2005 års stipendier har tilldelats

Sigrid Abelli (nyckelharpa) 16 år, Bromma
Bronwyn Bird (nyckelharpa) 18 år, från USA
Magnus Smedman (fiol) 13 år, Täby
Stina Wahlin (nyckelharpa) 20 år, Borlänge
Henning Holmberg (fiol) 16 år, Alnö

Stort grattis och lycka till i framtiden!

BIRGER GUSTAFSSON DIGITAL AB

är Föreningen Nyckelharpan sponsor i form av mycket generösa villkor vid tryckning av vår medlemstidning. Vi tackar alla hos Birger Gustafsson Digital AB som på detta sätt stöder vår verksamhet.

Maratonspel i Diesilverkstan

De senaste spelträffarna på Hartwickska Huset har inte varit så välbesökta som vi från början hade hoppats på. Det kan finnas många skäl till detta. Ett är att det nu finns flera större grupper med nyckelharpspelare i Stockholmsområdet. Medlemmarna i dessa grupper är ofta även medlemmar i Föreningen Nyckelharpan, men prioriterar övningskvällarna med sin egna grupp som ofta ligger förlagd på samma tid som den hos Föreningen Nyckelharpan.

Däremot är vår helgkurs på våren i Tobo och kortkurs på höstkanten alltid välbesökta. Dessa aktiviteter ska vi naturligtvis fortsätta med och hela tiden vara på jakt efter duktiga pedagoger som kan medverka.

När det gäller aktiviteten med större och inte alltid så pretantiösa samspel har vi i styrelsen tänkt pröva en ny form under hösten än den på Hartwickska.

Några av oss har därför varit och tittat på en mycket lämplig lokal med goda förutsättningar vad gäller såväl själva spellokalen som omgivningarna. Plats för allspel med 75-100 nyckelharpor, goda parkeringsmöjligheter och tillgång till allsidig förtäring.

Platsen är "Diesilverkstan" på Marcusplatsen i Nacka

där Stockholms Läns Blåsar- och symfoniker har sin repetitionslokal. Det är i en av Kockums f.d. industrifastigheter som nu är ombyggd och inrymmer ett flertal kulturaktiviteter.

Där har vi tänkt oss att under en hel lördagseftermiddag i höst bedriva ett allspel på nyckelharpor vars like aldrig tidigare hörts.

LÖRDAGEN 22 OKTOBER 2005

Då brakar det hela loss. Ett enda maratonspel med flera ombyten av allspelledare. Vi kommer att i god tid informera om vilka dessa blir och från vilka spelgrupper de kommer ifrån och räknar naturligtvis med att de också tar med sig sina grupper. En detaljerad vägbeskrivning kommer i nästa nummer av Nyckelharpan, så alla kan hitta, vare sig man åker kommunalt eller med egen bil.

Men boka redan nu upp dig för detta speltillfälle. Det kommer att bli en oförglömlig eftermiddag som du inte bör gå miste om.

Till dess, ha en riktigt skön sommar med massor av musik och spelglädje.

Sture Möllerman ordf.

Virek

med Daniel Petterson – kromatisk nyckelharpa och kontra-basharpa.
Daniel Fredriksson – mandola och låtluta.

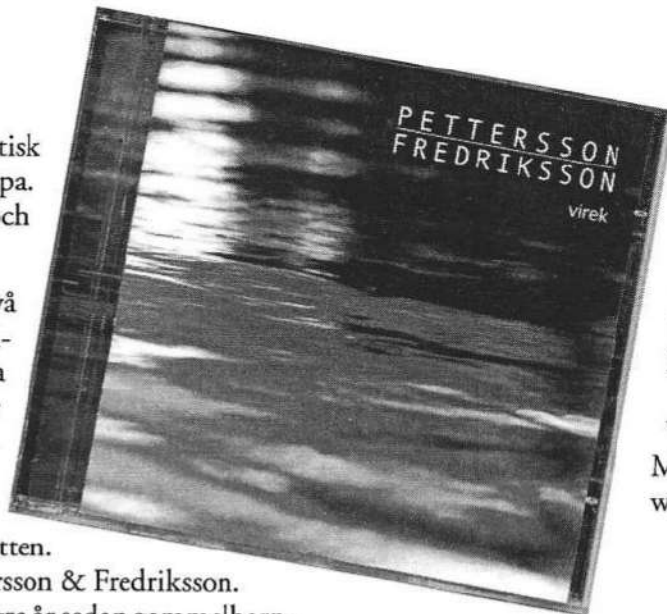
I början av året släppte dessa två unga spelmän CD:n Virek innehållande tio låtar, varav sju är egna kompositioner. De andra tre har traditionellt ursprung – en polska från Stensele och en polska efter Janne Mårtensson, Kvällstråk samt en folklig koral från Västerbotten.

Samtliga är arrangerade av Petterson & Fredriksson.

Daniel Petterson vann för några år sedan gammelharppklassen vid "Världsmästerskapstävlingarna" i Österbybruk och har en omfattande verksamhet som turnérande musiker och teatermusiker.

Daniel Fredriksson har sitt tidigare musicerande inom hårdrocken men har nu hjärtat i folkmusiken. Han är även verksam som musiketnolog.

Petterson & Fredriksson har spelat ihop sedan de gick musikgymnasiet i Skellefteå. Samarbetet startade 1996 med att de spelade en låt tillsammans på skolans julkonsert – på konsertpiano och elgitarr. Idag har duon alltmer inriktat sig på eget komponerat låtmateriale, ofta med inslag av

traditionella polskor från Västerbotten.

Virek, namnet på denna CD, är ett gammalt västerbottenskt ord för att vara vida berest eller att känna till ett stort landområde.

Petterson & Fredrikssons Virek är producerad av Drone Music AB. DROCD039.
www.drone.se

Tips om harpor

Två stycken nyckelharpor byggda av Erik Sonesson.
Mer information på telefon 08 - 712 08 13

Tre stycken nyckelharpor byggda 2003-04, varav en barnharpa. Samtliga bedömda vid utställning i Österbybruk. Tel 08 - 716 96 96

Från vänster Sten Holmberg, Monica Hedelius, Sture Möllerman, Margareta Malmberg, Bosse Nilsson och Kjell Wigfors. Styrelseledamoten Martin Lindén var ej närvarande vid detta tillfälle. Foto Marianne Möllerman.

Ny klang i styrelsen

Vid årsmötet i mars 2005 invaldes Sten Holmberg som suppleant i Föreningen Nyckelharpan styrelse. Han efterträder Bertil Svensk som efter åtskilliga år nu överlämnat sitt förtroendeuppdrag. Tack Bertil, för denna tiden och tack för att du ändå fortsätter med att ta hand om föreningens hemsida www.nyckelharpan.org

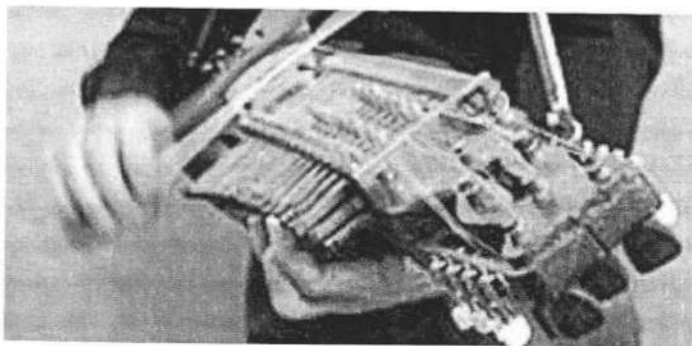
Styrelsens nye medlem Sten Holmberg spelar ofta på ett mycket annorlunda instrument – en kombinerad nyckelharpa och vivlira med en korpus inspirerad av moraharpans form. Idén har Sten själv tagit fram, men resultatet är ett samarbete mellan honom och instrumentbyggaren Leif Eriksson som också svarat för den hantverksmässiga delen.

Vid senaste styrelsemötet, blev det som sig bör en hel del spel och vi fick därför möjlighet att närmare bekanta oss med Sten och hans "liraharpa". Bäst lät det när vi valde att spela låtar i g-dur tillsammans. Nu ser vi fram emot en vidareutveckling av Stens unika spel, så vi kan hitta fler

lämpliga låtar. Sten spelar naturligtvis även på en normal kromatisk nyckelharpa.

Idag har vi en hel del erfarenhet av nyckelharpsbygge och instrumentkunskap samlat i vår styrelse: Kjell Wigfors har under många år byggt ett flertal fina och välklingande harpor och reparerar och justerar även instrument. Bosse Nilsson är också en flitig instrumentbyggare med mycket goda vitsord från nyckelharpsbedömningarna i Österbybruk. (se Nyckelharpan nr 3, 2003.) Monica Hedelius har byggt en nyckelharpa men spelar idag på en Sören Åhker-harpa. Margareta Malmberg har byggt en och en halv nyckelharpa; en var redan påbörjad då hon tog vid. Även hon spelar på en Åhker-harpa. Sture Möllerman åstadkom sin första harpa på byggkurs redan 1975 under övervakning av bland andra Eric Sahlström, men spelar hellre på sin Sahlströmsharpa från -81.

Text Sture Möllerman

Det är ett måste att leken fungerar bra

Enligt Peder Källman, violin/nyckelharpsbyggare från Falun, är det nog så viktigt att man ibland plockar isär leken och "städar ur". Blås eller borsta bort damm, harts mm som finns samlat i leklådan (sedan 10-15 år tillbaka).

Nycklarna ska ha rätt glapp och glid. Med en mjuk blyertspenna ser man till att nycklar och dess glidytor i leken är "blyertsade". Blyerts mot blyerts = glider lätt.

Enstaka löv kan med tiden ha blivit för lösa och då är det bra att göra nya eller borra om i nyckeln.

Kan man inte själv plocka isär leken och trimma upp den, så låt en erfaren byggare göra det åt dig. Både själ och harpa mår utmärkt av detta. Spelglädjen falnar snabbt om löv hoppar ur och sjunde nyckeln går trögt!

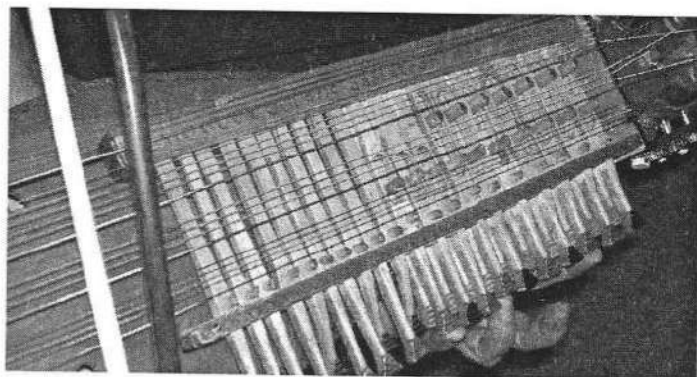
Det kan vara svårt att stämma, om stämskruvarna av trä är tröga att vrida. Tag loss spelsträngarna och lägg på skruvpasta på den konade delen av stämskruven. Har man ingen skruvpasta hemma, så går det lika bra med selleri, nej, men med torr tvål och skolkrita. Passa på och byt strängar samtidigt.

Dessa tips är bland annat hämtade från Peder Källman och byggseminariet den 10-11 dec 2004 vid Eric Sahlström Institutet i Tobo.

Vid byggharpan

Bosse Nilsson

byggare och styrelsesuppleant i Föreningen Nyckelharpan.
bo.nilsson@jm.se 08 - 716 96 96

Nyckelharp-eleverna i Tobo

Denna vår har fjorton elever avslutat sin ettåriga utbildning i nyckelharpspel vid Eric Sahlström Institutet i Tobo. Dessa ungdomar höll en liten konsert på Musikmuséet i Stockholm och två större avslutningskonserter på institutet i Tobo. Alla tre framträdanden var mycket uppskattade och skapade fullsatta lokaler.

Inför kommande läsår som startar i höst har nu ansökningarna kommit in. Men finns det någon mer intresserad kan det beredas ytterligare plats. Det gäller både nyckelharpkursen och utbildningen i folklig dans.

Ring till Eric Sahlström Institutet 0295-342 93 eller läs mer på www.esitobo.org

Planerad byggkurs i PROs regi

I dagcentralen i Rotebro centrum norr om Stockholm finns planer på att samlas för att tillsammans bygga nyckelharpor. Dessa träffar kommer – om tillräckligt intresse finns – att förläggas i lokal med maskinpark för träslöjd och under erfaren byggledning. Start beräknas ske till hösten, men redan nu måste planeringen för materialanskaffning mm börja. Projektet kommer att drivas i PROs (Pensionärernas Riksorganisation) regi. Du som är medlem eller tänker bli och som har tid och lust att delta, hör av dig snarast till

Tommy Stavbom 08 - 591 162 96 eller
Sture Möllerman 08 - 768 13 66

Mästarbygg 2005

Eric Sahlström Institutet i Tobo den 16:e och 17:e juni 2005

Årets tema: Formgivning och ytbehandling

Kursen anordnas av Österby Folkdanslag

Medverkande personer:

Hasse Gille, Peder Källman, Sigurd Sahlström, Christer Öhman, Per-Ulf Allmo och Esbjörn Hogmark (Kursansvarig).

För elfte gången håller vi vår Mästarkurs i nyckelharpbygge. Plats Institutet i Tobo. Vi skall i år ägna oss åt formgivning och ytbehandling med tonvikten lagd på ytbehandling. Tanken med årets kurs är att var och en skall ges tillfälle att delge övriga hur man utför sin ytbehandling. Vi vill gärna veta vilken typ av bets, lack, poleringsmaterial etc. som används. Vi vill sedan veta hur ytbehandlingsproceduren ser ut moment för moment och avslutningsvis vill vi gärna se resultatet på ett medhavt instrument.

Jag kommer själv att ha med mig en harpkropp helt klar för betsning och lackning som jag skall försöka applicera mina metoder på. Vi skall försöka strukturera upp de olika metoderna på papper för att sedan tillsammans välja ut vilken eller vilka procedurer vi skall öva på under de följande praktiska lektionerna.

Vi räknar med att hinna med betsningsmomenten under lördagen för att sedan fortsätta med lackningen och poleringen under söndagen. Visst material att öva på samt bets, lack och sprit kommer att finnas.

Virke till lock och bottnar, gitarmekanik, cellofix, strängar och övriga nyckelharpstillbehör kan som tidigare år köpas till förmånliga priser.

Information;

Esbjörn Hogmark tel. 0295-107 06 hem, 070-211 04 30 eller E-mail: esbjorn@hogmark.com

Var kan man bo? Svårt att få rum på institutet i år då det pågår en ungdomskurs den här tiden. Prova Gammel-Tammen (0295-212 00) eller ring Turistbyrån (0295-214 92) som kan ge tips om vandrarhem mm.

Skriftl. anmälan alt. e-mail till Esbjörn Hogmark Gyllby 206, 748 94 Örbyhus.

Kursavgift inkl lunch och kaffe; 950 kr, (650 kr för stud. ungd.) sätts in på postgiro 39 47 48 - 8, Österby Folkdanslag. Märk talongen "Mästarbygg 2005". Sista anmälningsdag är 14:e juni då även avgiften skall vara betald.

TORSDAGEN DEN 16:E JUNI

(Preliminärt dagsprogram)

09.00 - 10.00

Kursintroduktion av Esbjörn där vi bl. a. fastlägger vårt kursprogram. Esbjörn visar några exempel på hur våra historiska instrument har förändrats när det gäller form och färg.

10.00 - 10.30

Kaffe i det gröna. Sigurd Sahlström och Esbjörn spelar.

10.30 - 12.15

Våra praktiska övningar föregås av att kursdeltagare berättar för oss andra hur de ytbehandlar sina instrument. Peder Källman ger fiolbyggarmästarens syn på detta ämne och Christer Öhman inviger oss i gitarmästarnas ytbehandlingsförfarande. Sedan strukturera vi upp de olika tillvägagångssätten och ritat ett schema över detta. När vi är klara skall vi välja ut ett par metoder som vi kommer att demonstrera praktiskt i vår verkstad. Om någon behöver speciella verktyg eller material såsom penslar eller svampar skall ni ta med detta. Det kommer att finnas tillgängligt bets av olika kulörer samt schellack och T-sprit och ett par uppsättningar penslar.

12.15 - 13.30

Lunch på Institutet. Tid att umgås och föra enskilda diskussioner.

13.30 - 14.40

Hans Gille spelar och berättar. Vi ställer frågor.

14.40 - 15.10

Fortsatta praktiska övningar i institutets instrumentverkstad.

15.10 - 15.40

Kaffe i det gröna Sigurd Sahlström m.fl. underhåller med spel.

15.40 - 17.30

Fortsatta praktiska övningar samt tid för andra frågor t.ex. rörande medhavda alster.

17.30 - 18.00

Vi samlas och går igenom dagens övningar samt tar upp diverse andra frågor.

18.00 - 19.30

Vi samlas i ett antal bilar och besöker tillsammans med Per-Ulf Allmo några historiska nyckelharpsplatser i norra Uppland.

20.00 - sent

Gemensam kvällsaktivitet blir grillning hos Hogmarks (50kr).

FREDAGEN DEN 17:E JUNI

(Preliminärt dagsprogram)

08.30 - 10.00

Kort introduktion sedan fortsatta praktiska övningar i verkstaden.

10.00 - 10.30

Kaffe i det gröna. Sigurd m.fl. underhåller med spel.

10.30 - 12.15

Fortsättning på praktiska övningar i verkstaden.

12.15 - 13.30

Lunch på Institutet. Tid att umgås och föra enskilda diskussioner.

13.30 - 14.15

Vi visar upp och ger synpunkter på medhavda instrument. Här har den som så önskar chansen att få sin harpa bedömd.

14.15 - 14.30

Esbjörn Informerar om institutets Distanskurs i Nyckelharpbygge.

14.30 - 15.10

Fortsatt verksamhet i nyckelharpsverkstaden

15.10 - 15.40

Kaffe i det gröna. Sigurd m.fl. underhåller med spel.

15.40 - 16.40

Avslutande diskussioner där vi tittar på medhavda instrument.

16.40 - 17.30

Kurssammanfattning under mottot "ORDET ÄR FRITT". Utvärdering där vi bland annat anger vad vi vill att 2006 års Mästarkurs skall innefatta.

17.30

Middag i egen regi varefter den som vill beger sig till Hembygdsgården i Österby där Nyckelharpstämman inleds. Konsert i Kyrkan 22.00. Observera att konserten är en timme tidigare jämfört med tidigare år.

Välkommen/Esbjörn

NYCKELHARPSTÄMMAN

Herrgår'n Österbybruk

17 - 19 juni 2005*alltid helgen före midsommar*Ungdomsmästerskap i Nyckelharpspel
Brett utbud av kurser i spel - sång - dans
Nyckelharputställning

Scenprogram Lördag och Söndag

Invigning av nyrenoverad Vallonsmedja

Konsert:

*"Toner från Tobo", ESI-elever åk 04-05**Eva Tjörnebo & Viskompaniet*

Teater

Dans på två dansbanor

Vis- och berättarstuga

Kaffe och Matsservering

Stämмоentré

50 kr.

Gäller alla
över 15 år.Årets nyhet
DANS
i herrgårdssassetwww.nyckelharpa.just.nu

Ny vd för Eric Sahlström Institutet

Den 8 augusti tillträder Mikael Näslund som ny vd för Eric Sahlström Institutet AB. Han efterträder Kerstin Lindgren som går i pension.

Mikael Näslund är utbildad vid socialhögskolan i Stockholm och har de senaste 14 åren arbetat i Uppsala kommuns socialtjänst, där han bland annat utvecklat och drivit öppenvårdsverksamhet för ungdomar och deras familjer.

Han är också musiker och sångare och har sedan 12-årsåldern alltid varit involverad i större och mindre musikaliska projekt. Folkmusik har funnits på Mikael's repertoar sedan i början av 90-talet.

Medhans dokumenterat goda samarbetsförmåga och sina erfarenheter från arbete med ungdomar är han rätt person att fortsätta utvecklingen av verksamheten, och förstärka Eric Sahlström Institutet som en plats för möten, inspiration och utbildning inom folkmusik- och folkdansverige.

Mikael kommer att fortsätta att initiera nya samarbetsformer och -områden inom folkmusiken. Han vill också ägna kraft åt att marknadsföra svensk folkmusik till nya grupper inom och utom landet.

Mikael är bosatt i Uppsala med sin familj.

Eric Sahlström Institutet är nationellt folkmusikinstitut med uppdrag att främja folkmusik, folksång och folkdans i Sverige och att betona samhörigheten mellan dem. En betydande del av verksamheten utgörs av Skolverksutbildningar inom musik och dans. Särskild vikt läggs vid nyckelharpan och arbete med ungdomar. Bakom Eric Sahlström Institutet står Sveriges ledande riksorganisationer för folkmusik och dans, Kungliga Musikhögskolan, Danshögskolan, Tierps kommun och Eric Sahlströms Minnesfond. Styrelsens ledamöter är knutna till Sveriges ledande organisationer inom genren. Mer information på www.esitobo.org

INSTRUMENTBYGGE PÅ ERIC SAHLSTRÖM INSTITUTET

Ett av Eric Sahlström Institutets huvudmål är att "vara ett centrum i världen för nyckelharpan – för utveckling av spel och instrumentbygge".

Den här artikeln handlar om instrumentbygge på ESI och vilka aktiviteter som berört detta tema under 2004.

Nyckelharpor har i alla tider byggts av "gemene man", spelmän och andra hantverksskickliga personer med intresse för musik.

Eric Sahlström byggde sina egna nyckelharpor och försåg också en stor skara folkmusikintresserade personer med instrument. För honom var det naturligt att fortsätta på den instrumentbyggartadition som han lärt av traktens äldre byggare och spelmän. Genom att vara både en skicklig spelman och nyckelharpbyggare anpassade han sitt instrument till tidens nya musikideal och skapade en harptyp, Sahlströmsharpan, som idag utgör grundmodellen för den moderna kromatiska nyckelharpan.

På 1960-talet höll instrumentet på att dö ut. I samband med 70-talets folkmusikvåg startades också en nyckelharpsvåg där Eric Sahlström var centralfigur.

Idag har nyckelharpsrörelsen nått även andra musikgenrer samtidigt som den sprids internationellt. Nyckelharpan finns nu i många europeiska länder, den finns i stora antal i USA och den finns även i Japan.

Kvaliteten på nyckelharpspelet har generellt ökat rejält sedan 70- och 80-talet. En bidragande orsak är att flera kulturskolor och musikhögskolor numera har nyckelharpspel på sitt program. Detta i sin tur har gjort att kravet på kvalitativt goda instrument har ökat markant.

"INSTRUMENTBYGGARE BEHÖVER LIKSOM SPELMÄN REGELBUNDNA INCITAMENT FÖR ATT UTVECKLA SINA FÄRDIGHETER"

ESI fungerar som en naturlig mötesplats för nyckelharpbyggare från hela landet. Under trivsamma former, seminarier och kurser får de tillfälle att träffa landets ledande byggare samtidigt som de träffar skickliga spelmän och kan umgås med varandra.

I jämförelse med fiolen är nyckelharpan form och funktion mer fri. Det är i dag vanligt att nyckelharpor tillverkas helt enligt spelmännens egna önskemål. Det kan gälla antal melodisträngar, antal nycklar, tonomfång och register, instrumentets storlek och utseende etc. Det handlar här inte om utveckling utan snarare om en anpassning

till vissa konkreta önskemål. Just denna fria anpassning av nyckelharpan har under århundraden gjort att intresset för instrumentet har kunnat hållas vid liv. Vi har alltså en obruten instrumenttradition på 400-500 år som vi måste värna om, vårda och vidareutveckla på bästa tänkbara sätt. I sammanhanget bör påpekas att vi inte får göra nyckelharpan till ett så komplicerat instrument att den endast kan tillverkas av en liten skara professionella byggare. Detta skulle förta en viktig del av den nationella kulturidentitet som vårt kulturarv nyckelharpan bär med sig från våra förfäder.

Följande aktiviteter gällande nyckelharpbygge har hållits på ESI under 2004

- Tvåårig distanskurs i nyckelharpbygge med statligt stöd.
- Tvådagarskurs, "Mästarbyggkurs", i Österby Foldanslags regi.
- Vinterseminarium i nyckelharpbygge.
- Kvällskurser i nyckelharpbygge för intresserade elever som går ettårskursen i spel.

DEN FÖRSTA TVÅÅRIGA DISTANSKURSEN I NYCKELHARPSBYGGE

startades hösten 2003 och fullbordas våren 2005. Kursen har 11 st elever som träffas 4 gånger per termin, sammanlagt 16 gånger på två år. Eleverna anländer fredag eftermiddag och åker hem söndag eftermiddag. Under kursens gång har man tillverkat ett historiskt instrument (Moraharpa, silverbasharpa etc.), en stråke och en kromatisk nyckelharpa modell Eric Sahlström (modifierad av Esbjörn Hogmark).

Nedan visas ett utdrag ur kursdokumentationen.

Huvudkursmoment, inriktning tillverknings teknik

- Materialkännedom
- Verktygskunskap, teori och praktiska övningar
- Handledning i tillverknings av instrument med stråke
- Ytbehandling
- Val av strängar
- Riggning och intonering

Stödjande kursmoment

- Nyckelharpan historia
- Akustik del I. Grundkurs
- Akustik del II. Stråkinstrumentens funktion
- Tillämpad hållfasthetslära
- Estetik del I
- Estetik del II
- Provspelning av instrument
- Starta eget

Distanskursens deltagare efter träff nummer 5. Bakre raden från vänster: Björn Ogdal (Elev vid spelkursen 03-04), Hans-Erik Gustavsson, Enar Magnusson, Eleonore Billy (Elev vid spelkursen 03-04), Kristina Henriksson, Marianne Strömsvåg, Gösta Bengtsar. Främre raden från vänster: Bertil Nyberg, Olof Lindgren Allan Lundkvist, Jan Eriksson, Mikael Eriksson och Bo Nilsson

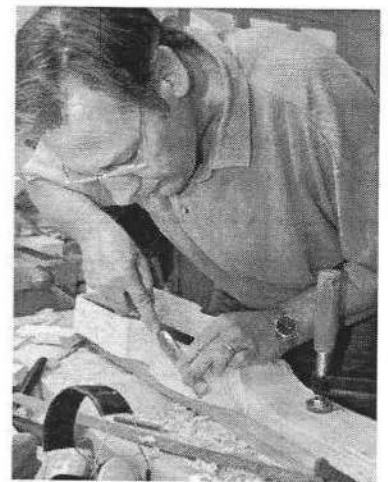

Eleverna vid spelkursen 04-05 som också går en frivillig byggkurs för Esbjörn och Harry Hedbom Karlholmsbruk. Fån vänster: Anders Hallen, Tamira Johansson, Camilla Ericsson-Harning, Kristina Evertsson, Bronwyn Bird, Johan Torstensson och Anette Hallen. Saknas på bild: Frida Andersson.

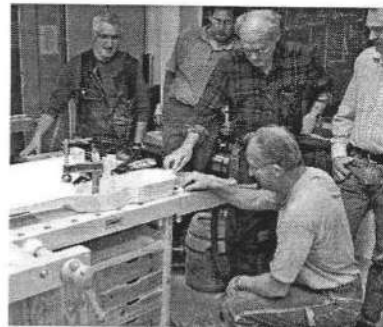
Text och foto Esbjörn Hogmark

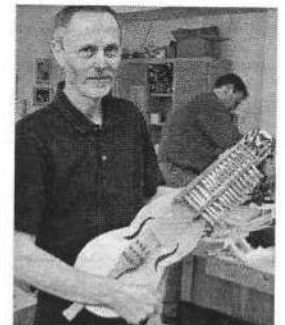
Eleonore betsar sin harpa

Bertil formar harperoppen

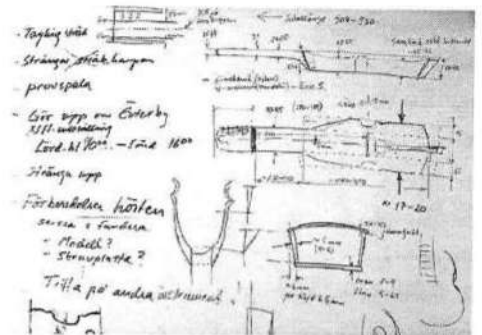

Esbjörn instruerar uppmätning av sarghöjden

Hans-Erik med sin "Moraharpa" med tredradig kromatisk lek.

Esbjörn Hogmark har spelat och byggt ett 70-tal nyckelharpor sedan 1978. Han fick Zornmärket i silver 1983. Sedan mer än 20 år tillbaka leder han och ansvarar för den årliga bedömningen av harpor vid Nyckelharpstämman i Österbybruk. Esbjörn är även kursansvarig och huvudlärare för distanskursen i nyckelharpbygge samt ansvarar för årligen återkommande seminarier i instrumentbygge vid Eric Sahlström Institutet. Esbjörn var nära vän till Eric Sahlström och umgicks mycket med honom. Tillsammans med Gösta Sandström och Gunnar Ahlbäck startade han Eric Sahlströms minnesfond. Esbjörn är också en av grundarna till Eric Sahlström Institutet.

En av kursledarens många tavelanteckningar

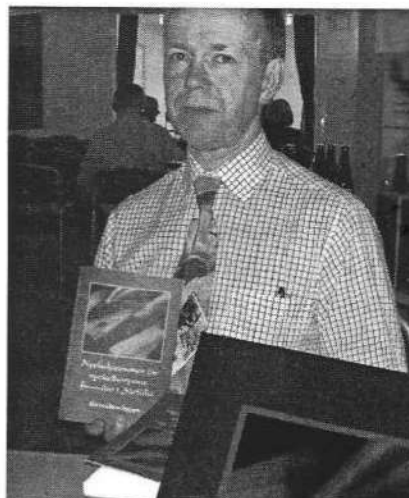
En mängd intressanta tidningsurklipp fanns att beskådas.

Järfälla Nyckelharpsgille jubilerade

Järfälla Nyckelharpsgille har fyllt 20 år och firade detta med att i mars månad hålla en jubileumsfest i Jakobsbergs gård. Utöver de många medlemmarna fanns även några gästande spelmän, däribland Sture Sahlström som bjöd på en mycket uppskattad minikonserter.

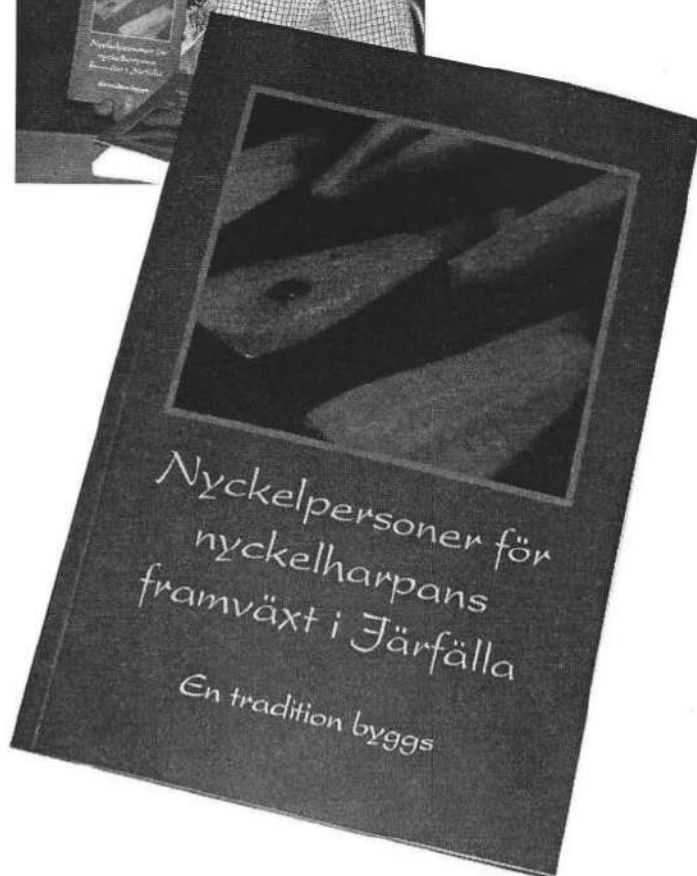
Rolf Esberg med en grupp ur gillet framförde en för jubileet ny komposition.

Ulf Klasén, gilletts ordförande vid starten och många år framöver.

Sture Sahlström t. h. var en av flera gästande spelmän som fram emot kvällen tog tillfället att buskspela.

Senare på kvällen blev det naturligtvis både allspel och spel i mindre eller större grupper. Dessutom mycket dans till olika konstellationer av harpspelmän; mer eller mindre spontant hopsatta grupper. Men innan dess hade nyckelharpsgillet generöst bjudit alla på förtäring i form av matiga och läckert komponerade sallader, smör och bröd, dricka samt kaffe.

På övervakningen i festlokalen, där mycket av det spontana spelet stunts hördes, fanns en intressant samling tidningsutklipp uppsatta. Med hjälp av dessa kunde man ta del av mycket som hänt rörande nyckelharpan under de senaste åren.

Inför detta tjuogoårs-jubileum hade Järfälla Nyckelharpsgille även tagit fram en 173-sidig bok i A5-format innehållande intervjuer av personer som haft stor betydelse för nyckelharpans framväxt i Järfälla kommun.

Denna bok "Nyckelpersoner för nyckelharpans framväxt i Järfälla" finns nu även att köpa av alla som är intresserade. Kostnad för boken inklusive porto är 150:- och sätts in på gilletts girokonto nr 489 82 32 - 6.

Text och foto Sture Möllerman

Boken om Eric Sahlström

Eric Sahlströms Minnesfond gav 1992 ut boken om Eric Sahlström. Andra upplagan av boken ligger nu på tryck och kommer att finnas till försäljning av minnesfonden, vars intäkter används till bland annat stipendier åt unga spelmän.

Sommarens konserter på ESI

Sju stycken konserter kommer att hållas på Eric Sahlström Institutet denna sommar. Det blir ett mycket omväxlande program av hög folk-musikalisk klass.

30 juni	Fatang
7 juli	Sågskära
14 juli	Sahlströms
21 juli	Ranarim
28 juli	Svanevit
4 augusti	Drapner
11 augusti	Kalle Almlöf och Olov Johansson

Konserterna börjar kl 19.00
och entrén kostar 100 kronor

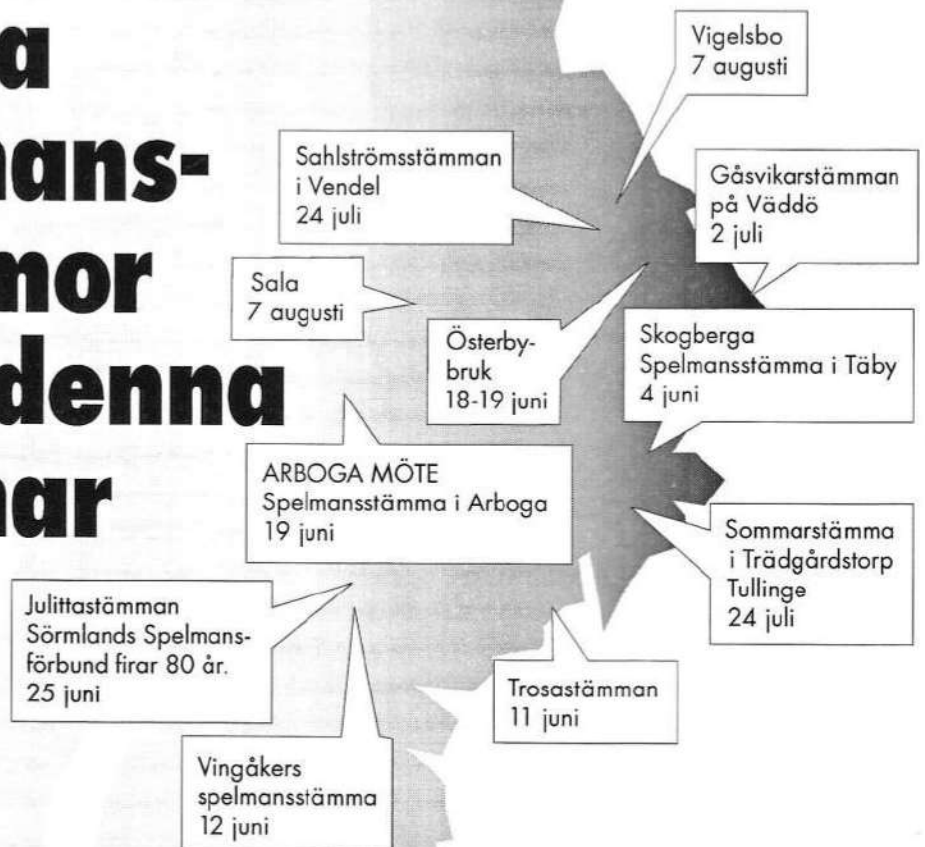

BSVERIGE
PORTO
BETALT

FÖRENINGSBREV

Föreningen Nyckelharpan c/o Möllerman, Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Många spelmans- stämmor även denna sommar

Det finns nu fler stämmor spridda över hela landet, än vad vi har möjlighet att här presentera. Bara runt Mälardalen finns minst en varje helg och på alla dessa ställen hör man nyckelharpor i samspel med många andra instrument.

De stora arrangemangen som Nyckelharpstämman i Österbybrukhelgen före midsommar, Ransäterstämman helgen innan dess, Delsbostämman första söndagen i juli och Bingsjöstämman onsdagen därpå, de är naturligtvis inga som vi behöver påminna om. De är välkända för de flesta av oss spelmän.

Den årliga riksspelmansstämman som föregås av zornmärkesuppspelningarna hålls denna gång 2:a juli i Kalmar.